

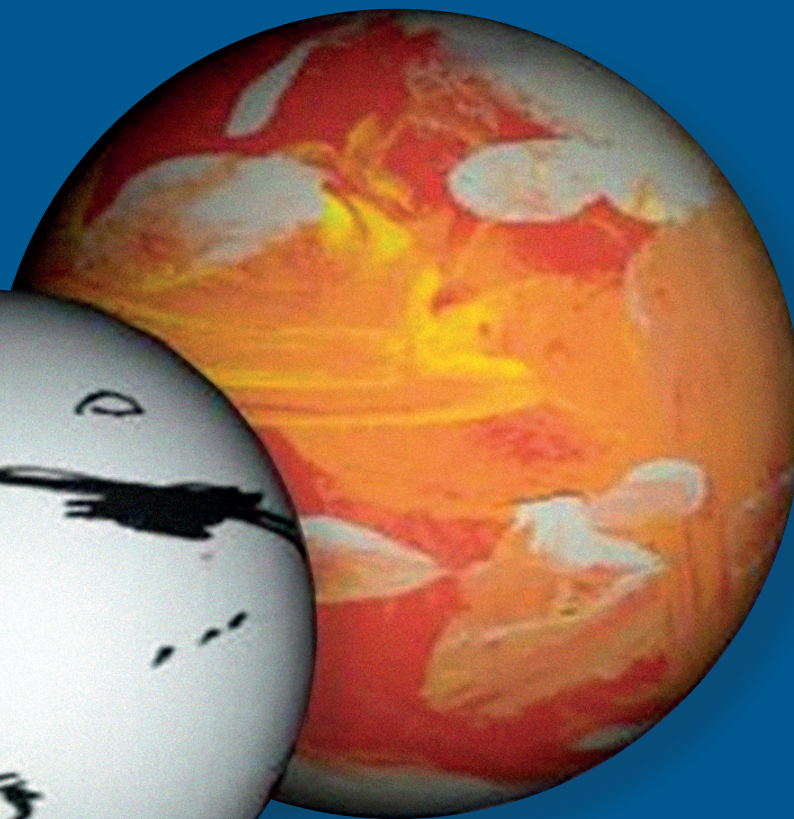
KANSEN

voor jonge
kinderen

Rapportage monitor Voor- en Vroegschoolse Educatie

Peildatum januari 2023 - gemeente Steenwijkerland

Voor- en Vroegschoolse Educatie en bereik kinderen gemeente Steenwijkerland

Voorwoord

De gemeente Steenwijkerland kent een lange traditie met Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Dit beleidsveld heeft o.a. het wettelijk kader als basis, het Onderwijsachterstandenbeleid en het beleid Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Het is de bedoeling dat alle kinderen in de gemeente Steenwijkerland bij het bereiken van hun zesde levensjaar een startniveau (qua taal) hebben bereikt waarmee ze kunnen instromen in groep 3 van het reguliere basisonderwijs. Het VVE-beleid is er op gericht om te signaleren of hierbij belemmeringen zijn en als dat zo is, dan wordt gezocht naar passend onderwijs of passende ondersteuning.

De gemeente werkt in het kader van VVE samen met verschillende partners (bijlage 1). Gezamenlijk nemen ze de uitvoering ter hand en verzorgen een jaarlijkse monitoring. De VVE-monitor kijkt altijd terug op het voorgaande kalenderjaar vanaf een peildatum. De nu voorliggende monitor heeft als peildatum 1-1-2023 en kijkt terug op het jaar 2022.

Deze jaarlijkse monitor draagt bij aan het realiseren van de gemeentelijke taken rond VVE volgens de WPO 165, 166 en 167 (volgens Artikel 167 van de WPO heeft B&W een rol in het maken van afspraken over Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Om die rol op te kunnen oppakken is het essentieel dat monitoring plaatst vindt).

De monitoring vindt plaats op basis van door partijen gezamenlijk vastgestelde vragenlijsten. Zij vullen ook de vragenlijsten in. De uitvraag betreft zowel kwalitatieve als kwantitatieve aspecten. Belangrijk verschil tussen de jaren 2020 en 2021 en het jaar 2022 is, dat vrij vroeg in 2022 de coronamaatregelen werden opgeheven. Het is niet bekend in hoeverre corona de uitvoering van het VVE-beleid in 2020 en 2021 heeft beïnvloed. Het feit dat er geen beperkende maatregelen meer waren, maakte 2022 een 'normaal' uitvoeringsjaar VVE.

De opbouw van het monitorverslag is in dit verslagjaar aangepast. Na het voorwoord en de inhoudsopgave beschrijft hoofdstuk 1 de uitgangspunten van het VVE-beleid en de beoogde resultaten. Hoofdstuk 2 schetst de conclusie, verbetermogelijkheden en/of thema's voor dialoog. Vanaf dit verslagjaar is dit hoofdstuk bewust aan het begin van het verslag geplaatst, omdat de inhoud van dit hoofdstuk de VVE-partners en de gemeente input biedt voor verbetering van het VVE-beleid en de uitvoering. Het derde hoofdstuk gaat in op de kwalitatieve en kwantitatieve opbrengsten en wordt opgevolgd door een hoofdstuk met bijlagen.

Het is gebruikelijk dat de inhoud van de monitor eerst wordt besproken met de beleidsambtenaar en daarna wordt gedeeld met de VVE-partners.

Ik sluit namens de gemeente af met een woord van dank aan alle betrokkenen uit het veld voor hun inzet bij het verzamelen van de gegevens voor deze VVE-monitor.

Marion Kogelman-Bloo

1. Inhoud

Voorwoord	3
1. Uitgangspunten, resultaatafspraken en doel monitoring	7
1.1 Uitgangspunten / principes	7
1.2 Resultaatafspraken	7
1.3 Doel monitoring	7
1.4 Werkwijze monitoring	8
1.5 Gezamenlijke verantwoordelijkheid	8
2. Conclusies en punten voor bespreking en verbetering	9
2.1 VVE-kinderen	9
2.2 Opbrengsten VVE	10
2.3 Bereik kinderen	12
2.4 Alles overziend	12
3. Opbrengsten VVE-monitor peildatum 1-1-2023	15
3.1 Algemene informatie monitoring	15
3.2 Kwantitatieve informatie	15
3.2.1 Indiceren, bereik, verzuim en non-bereik	15
3.2.2 Aanbod en resultaat	19
3.3 Kinderen van 2 en 3 jaar op de voorschoolse voorzieningen	21
3.4 Zorg-peuteropvang en SMI-indicatie	22
3.5 Kwalitatieve informatie	23
Bijlage 1: VVE-partners	26
Bijlage 2: Lijst met afkortingen	27
Bijlage 3: Kwalitatieve informatie (wat gaat goed en wat kan beter)	28
Bijlage 4: Praatplaat	32

1. Uitgangspunten, resultaatafspraken en doel monitoring

Het is de bedoeling dat alle kinderen in de gemeente Steenwijkerland op hun zesde levensjaar een startniveau (qua taal) hebben bereikt dat aansluit bij het aanvangsniveau van groep 3 van de basisschool. Wanneer in de periode voor hun 6-jarige leeftijd blijkt dat dit startniveau niet behaald kan worden, wordt gezocht naar passend onderwijs of passende ondersteuning. Dit op basis van een wettelijk kader en het beleidsplan VVE van de gemeente Steenwijkerland.

In 2020 heeft er een herijking plaatsgevonden op de resultaatafspraken VVE in Steenwijkerland. De nieuwe en concrete resultaatafspraken zijn ingegaan op 1 januari 2021. Ze zijn door de betrokkenen van onderwijs, kinderopvang, GGD en gemeente onderschreven en vastgesteld in het LEA. Deze afspraken zijn gestoeld op een aantal uitgangspunten en principes.

1.1 Uitgangspunten / principes

- Iedere organisatie kent zijn eigen resultaatafspraken met behulp van een eigen volgsysteem.
- Iedere partner zal continue energie moeten steken in het behalen van resultaten en hier ook samen in willen optrekken. Daar komt bij dat bij het maken van afspraken, ook samen volgen en onderhouden hoort.
- Met elkaar in gesprek gaan over de bevindingen van de opbrengsten van de resultaatafspraken eind groep 2 is van essentieel belang.
- Het akkoord 'Samen voor Ryan' is de paraplu waaronder deze afspraken samen worden gemaakt, waarmee we elkaar scherp houden en elkaar aanspreken op ons handelen.
- De voorwaarden uit het convenant 'Raamovereenkomst voor het aanbieden van kortdurende peuteropvang' vormen de basisafspraken bij de resultaatafspraken.
- Het vastgestelde stroomschema traject VVE¹ vormt de basisafpraak van signalering tot en met de overstap naar groep 1 basisonderwijs ('doorgaande lijn').

1.2 Resultaatafspraken

- In deze monitor wordt op basis van het huidige gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid gestreefd naar een bereik van 85 VVE-doelgroepkinderen eind 2020².
- Alle VVE-kinderen in de gemeente Steenwijkerland moeten bij het bereiken van hun zesde levensjaar een startniveau (qua taal) hebben bereikt waarmee ze kunnen instromen in groep 3 van het reguliere basisonderwijs.
 - Het VVE-beleid is er op gericht om te signaleren of hierbij belemmeringen zijn en als dat zo is, wordt gezocht naar passend onderwijs of passende ondersteuning.
- Opmerking: los van VVE staat de afspraak om alle kinderen van 2 en 3 jaar te bereiken met kinderopvang (exclusief gastouderopvang).

1.3 Doel monitoring

Het doel van monitoren VVE is, om op basis van de resultaatafspraken, inzichtelijk te maken wat de opbrengst op een peildatum is geweest. Via de VVE-monitor wordt het totale VVE-proces in de gemeente gevolgd, zodat kan worden opgemaakt wat het effect is van de inzet en ondersteuning met VVE. De verbetermogelijkheden komen in beeld bij alle betrokkenen. Monitoren van de resultaten en het bereik van de VVE doelgroep is ook een wettelijke taak.

1. Vastgesteld stroomschema VVE van 9 maart 2021

2. Dit aantal is gebaseerd op de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022

Een doelstelling van VVE-beleid is ook het bieden van inzicht in het bereik van de peuterdoelgroep. Dit betreft de ambitie om 100% van de 2- en 3-jarigen naar een voorschoolse voorziening te leiden (niet zijnde gastouderopvang).

Het monitorsysteem in de gemeente is opgezet met de VVE-partners (bijlage 1) en sluit aan bij het stroomschema VVE-traject³ (de eigenlijke werkafspraken tussen partners). De vragenlijsten zijn ook met de partners gemaakt. Op deze manier worden er zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatiegegevens opgehaald.

1.4 Werkwijze monitoring

Vanuit de bovengenoemde beleidsaanpassingen per 2018, heeft er een herijking plaatsgevonden op de monitorvragen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en breiden we de monitor uit met vragen m.b.t. de nieuwe ambities en doelstellingen rondom het peuterbereik. Trends zullen vanaf 2018 opnieuw aan de hand van deze nieuwe opzet meegenomen worden.

De opzet van de monitor werd vanaf 2019 jaarlijks op 1 oktober geïnventariseerd, waarbij de situatie op 1 oktober 2018 als 0-meting werd genomen. Dit sloot aan bij de jaarlijkse peildatum leerlingentelling in het onderwijs. De peildatum voor deze monitor is echter 1 januari 2022. Deze verschuiving is gemaakt om goed aan te sluiten op de verantwoording naar het Rijk, welke ook op peildatum 1 januari plaatsvindt. De peildatum blijft nu 1 januari. Omdat de datum de bron van het vergelijken van gegevens is, is ervoor gekozen in deze rapportage om de jaren wel te benoemen met de kanttekening dat er drie maanden verschil zit in de meting.

In het kader van de monitoring is tevens afgesproken dat de opbrengsten in beeld worden gebracht van kinderen bij de overstap van voor- naar vroegschool en aan het einde van groep 2.

1.5 Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Al dragen alle partners zelf verantwoordelijkheid voor aanpak en uitvoering op hun eigen terrein, ze dragen ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het jonge kind.

Bij een effectieve en structurele aanpak op het terrein van het jonge kind, hoort een monitoring VVE die de partners het volgende biedt:

- de ontwikkelingen rondom VVE voor de doelgroep worden gevolgd;
- de uitkomsten dragen bij aan het gesprek tussen betrokken partners;
- betrokken partners krijgen zicht op de voortgang van elkaars activiteiten, waardoor gericht naar verbetermogelijkheden gezocht wordt;
- partners krijgen zicht op budget, opbrengsten en bereik;
- een wijze van zorgdragen voor lokale verantwoording naar college en gemeenteraad en naar het Rijk.

Zo kan de monitoring leiden tot bijsturing in de uitvoering (ideeën, kansen en verbeteringen). Betrokken partners in het voor- en vroegschoolse veld krijgen zicht op de voortgang van elkaars activiteiten. Dat laatste draagt bij aan het gericht kijken naar verbetermogelijkheden.

2. Conclusies en punten voor bespreking en verbetering

2.1 VVE-kinderen

1) Resultaatafspraak

Op basis van het huidige gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid wordt gestreefd naar een bereik van 85 VVE-kinderen in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar (vastgesteld eind 2020).

Er worden 80 VVE-kinderen bereikt met voorschoolse educatie op peildatum 1 januari 2023. Dit op een totaal van 85-VVE-kinderen in de gemeente, een percentage van 94%. In 2022 was het bereik nog 89%.

Een aantal trends en signalen met betrekking tot VVE-indicaties.

- Het aantal bereik van VVE-kinderen is door de kinderopvang en GGD aangeleverd. De cijfers van de kinderopvang zijn meegenomen, deze informatie lijkt het meest zuiver. Het aantal VVE-indicaties is gelijk gebleven, maar het bereik is toegenomen. Het percentage 13% VVE-kinderen met een indicatie in de gemeente lijkt in de lijn van de landelijke percentages uit het dashboard CBS (12% in 2021).
- De spreiding van VVE-kinderen over de gemeente is vergelijkbaar met vorig jaar. De grootste groep VVE-kinderen is in Vollenhove en Steenwijk en op de derde plaats komt Giethoorn.
- Het non- bereik van alle VVE-kinderen lijkt bij de GGD niet volledig in beeld. Het gaat bij non-bereik om die kinderen die geen gebruik maken van VE-aanbod.
- Het blijkt dat niet alle VVE-kinderen zestien uur gebruik maken van VE-aanbod.

2.1.1 Vroegschoolse educatie

Het aantal VVE-kinderen in groep 2 dat in beeld is gebracht door het onderwijs, lijkt redelijk tot goed in verhouding qua aantallen in relatie tot het dashboard CBS. Het gaat om een groep van 31 kinderen (13% van het totaal aantal kinderen). Dit jaar is het beeld door het onderwijs duidelijker en beter terug gegeven.

Om te bespreken

- *Wat vinden we van de spreiding in de gemeente? Is dit voldoende zo? Of mist er nog een wijk / kern waar mogelijk door een kinderopvang geen VE-aanbod volgens de wetgeving wordt aangeboden?*
- *Wat is de reden 'anders' om geen gebruik te maken van VE-aanbod? En hoe kunnen kinderen die nu geen gebruik maken van VE-aanbod toch worden gestimuleerd om wel gebruik te maken van en/of anders op een andere manier voldoende worden ondersteund? Redenen zijn; ouders vinden het niet nodig, ouder is thuis, opa / oma passen en / of gaat het kind naar een gastouder. De vraag is hoe kunnen deze kinderen toch worden bereikt.*
- *Het is van belang om de reden 'kinderen die geen zestien uur VE-aanbod afnemen' nader te onderzoeken. Mogelijk zijn er alternatieve manieren om uiteindelijk toch aan 960 uur aanbod VE te komen wat aantoonbaar nodig is voor de beste ondersteuning in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar. Ook de duur in maanden van VE-aanbod zou daarbij nader besproken moeten worden. Zijn de kinderen te laat begonnen of liggen er andere oorzaken aan ten grondslag? Minder dan twaalf maanden VE-aanbod betekent dat de interventie korter is dan drie jaar, terwijl een VVE interventie van drie jaar belangrijk is om goede resultaten te kunnen boeken.*
- *De vraag is of het bereik VVE-kinderen door de kinderopvang moet worden aangeleverd het non-bereik door de GGD? De GGD heeft alle kinderen in beeld. Zij kan al organisatie het meest zuivere beeld schetsen van alle VVE-kinderen. Willen we het bereik van VVE-kinderen met VE-aanbod door de kinderopvang in beeld brengen en de daadwerkelijke indicaties VVE als ook het non-bereik via de GGD/JGZ? In hoeverre is het een taak van de GGD om ook het daadwerkelijke bereik goed in beeld te moeten krijgen?*

2.2 Opbrengsten VVE

Resultaatafspraken:

- 2) Alle VVE-kinderen in de gemeente Steenwijkerland hebben bij het bereiken van hun zesde levensjaar een startniveau (qua taal) bereikt waarmee ze kunnen instromen in groep 3 van het reguliere basisonderwijs.
- 2a) Het VVE-beleid is er op gericht om te signaleren of hierbij belemmeringen zijn en als dat zo is, dan wordt gezocht naar passend onderwijs of passende ondersteuning.

Uit de monitor blijkt dat op peildatum 68% (21 van de 31 VVE-kinderen eind groep 2) zonder hulp mee kunnen in groep 3.

2.2.1 Opbrengsten VVE inzet voorschoolse periode t.a.v. mee kunnen in groep 1 of niet

Van 40% van de VVE-kinderen wordt aan het einde van de voorschoolse periode aangegeven dat ze zonder extra hulp mee kunnen in groep 1 volgens de kinderopvang. De overige kinderen hebben extra ondersteuning nodig in de groep of daarbuiten.

Vanuit het VE-aanbod wordt vaak genoemd dat pedagogisch medewerkers een goede en positieve groei zien bij kinderen en/of een sterke stijgende lijn in de ontwikkeling van jonge kinderen.

De kansen liggen mogelijk nog in het onderwijs. Aangegeven wordt dat er meer handen nodig zijn in de klas, de doelgroep anderstaligen meer begeleiding nodig heeft en men zoekende is naar meer mogelijkheden om kinderen te ondersteunen.

Het onderwijs geeft aan dat in groep 1 26 (44%) van de 59 kinderen mee kunnen zonder extra hulp. Aandacht voor hen omdat ze een VVE-indicatie hebben is blijvend belangrijk tot einde interventie.

Om te bespreken

- *Er is geen duidelijk streefgetal of percentage benoemd t.a.v. wat het resultaat zou moeten zijn c.q. welk percentage van alle VVE-kinderen meekunnen in groep 1 zonder extra hulp? De vraag is daarom of het behaalde percentage van 44% voldoende is. Het is goed om hierover het gesprek te voeren. Het gesprek kan gaan over de manier waarop de inzet voor de VVE-kinderen in de kinderopvang met VE-aanbod doorgezet wordt en/of het voldoende mogelijkheden krijgt binnen de basisschool om hierop door te groeien. Of dat er al in de voorschoolse periode meer nodig is dan het VVE-programma.*

Doorgaande lijn

59 VVE-kinderen zijn van voor- naar vroegschool gegaan, waarvan 33 met een warme overdracht zoals afgesproken in de procesbeschrijving. Ondanks het feit dat de kenmerken van een kwalitatieve doorgaande lijn zijn vastgesteld door de partners, blijkt dat in 37% van de gevallen de overdracht op een ander manier geregeld wordt. Dat zijn 22 warme overdrachten. Het aantal kinderen dat naar een andere vorm van onderwijs uitstroomt na de voorschoolse periode zijn er vier (vorig jaar drie). De doorgaande lijn pedagogisch en didactisch is vooral gericht op de afspraken, samenwerking qua thema's, spelen en volgsystemen tussen voorschool en vroegschool als ook de overleggen en gesprekken.

Inzetten op thuissituatie en de samenwerking met JGZ is vanuit de kinderopvang nog wel een extra kans. Er zijn 6 van de 25 kinderopvanglocaties waar geen sprake is van een doorgaande lijn in benadering van ouders of die deze vraag niet hebben ingevuld.

Om te bespreken

- De rol van de ouders en de samenwerking met hen kan zowel in de kinderopvang als het onderwijs een extra bijdrage leveren aan een positieve ontwikkeling van het kind. Want wanneer de ouders lees- en taalvaardig zijn, kunnen ze hun kind beter begeleiden en ondersteunen. Extra inzetten op de thuissituatie en een doorgaande lijn in benadering van ouders, loont.
- Het gesprek zou kunnen gaan over hoe en waarom organisaties de overdracht anders doen volgens de vastgestelde criteria. Betekent dit bijstellen van de kenmerken? Mogelijk ook bekijken wat de successen zijn en deze verder doorspreken met elkaar, want er bestaat tegenstrijdigheid in de beantwoording bij successen en wat beter kan door de partners. Ook zijn er tegenstrijdigheden in reacties op de korte lijnen die er wel/niet zijn. Waar hebben deze tegenstrijdigheden mee te maken?
- Het aantal VVE-kinderen die na VE-aanbod uitstromen naar een andere vorm van onderwijs lijkt klein, maar besproken kan worden hoe deze kinderen terugkeren naar het reguliere onderwijs. Maar ook wat nodig is om deze kinderen de juiste begeleiding te geven vanuit VVE-aanbod. Is dan een extra jaar peuteren de beste oplossing terwijl normaal gesproken een kind van 4 jaar ingeschreven wordt in het onderwijs?
- Het gesprek zou kunnen gaan over het feit of de invulling van de doorgaande lijn zoals aangegeven voldoende is of dat er in de gemeente nog meer op deze doorgaande lijn ingezet zou kunnen worden. Zoals bijvoorbeeld het opstarten van een interprofessioneel netwerk. Hierbinnen zou dan ook de benadering van de ouders meegenomen kunnen worden, want dit is zoals het lijkt meer op middelen en uitvoering van gesprekken en overleggen gericht dan op daadwerkelijk hoe je de ouders benadert. Ook aandacht voor culturele sensitiviteit kan mogelijk op die manier aan bod komen in de samenwerking. Voor alle betrokkenen en iedere organisatie geldt dat je normen en waarden, je kijk op de wereld en je achtergrond voor het grootste deel je beoordeling en handelen bepalen. Elkaar leren kennen hierin is het belang van de samenwerking en een optimale ondersteuning van het kind in de ontwikkeling.

2.2.2 Opbrengsten VVE inzet vroegschoolse educatie

t.a.v. mee kunnen in groep 3 of niet

Van alle VVE-kinderen eind groep 2 kan 68% mee zonder extra hulp in drie. Dit is meer dan vorig jaar (46%). We zien dat er nog kinderen extra kleuteren (6 kinderen) en uitstromen naar een andere vorm van onderwijs (2 kinderen).

Om te bespreken

- Het gesprek aangaan over het feit dat VVE-kinderen een extra jaar kleuteren nodig heeft. Is er voor deze kinderen iets anders nodig? En wordt er voldoende voor de VVE-kinderen gedaan in groep 1 en 2?
- Het is belangrijk om te bespreken of het behaalde percentage van 68% VVE-kinderen die mee kunnen in groep 3 zonder extra hulp voldoende is. Is het zinvol om een duidelijk streefgetal of percentage af te spreken?

2.3 Bereik kinderen

Resultaatafspraak:

Bij het punt bereik kinderen moet worden opgemerkt dat los van VVE de afspraak staat om alle kinderen van 2 en 3 jaar te bereiken met kinderopvang (exclusief gastouderopvang).

Het bereik van alle kinderen van 2 en 3 jaar met kinderopvang (exclusief gastouderopvang) is 72% en daarmee hetzelfde als vorig jaar, maar wel lager dan twee jaar eerder. Het landelijk bereik is ook hoger, namelijk 89%. De maatregelen die zijn ingezet hebben er in ieder geval mogelijk toe bijgedragen dat het percentage gelijk is gebleven. Uit de beantwoording blijkt dat er 33 kinderen zijn gestopt met peuteropvang.

Om te bespreken

- *Het streefbereik van 100%, zoals de gemeente Steenwijkerland heeft gesteld, lijkt wel erg hoog. De resultaten laten zien dat het niet gehaald wordt en 100% ligt boven het landelijk gemiddelde. De vraag is wat een realistisch percentage kan zijn. Hierbij ook rekening houdend met het feit dat er ook altijd kinderen naar de gastouderopvang zullen blijven gaan.*
- *Is het streefbereik van kinderen een bewuste keuze om mee te nemen in de VVE-monitor? Hoe wil je dat met elkaar in verbinding brengen? Heeft de vraag in de vragenlijst over het aantal kinderen dat stopt met peuteropvang bijstelling nodig omdat stoppen nu ook betekent dat ze bij een andere kinderopvang verder gaan met aanbod. Hoe wil je deze vraag blijvend meenemen en waar moet de beantwoording toe bijdragen?*

2.4 Alles overziend

Het blijkt, net als vorig jaar, dat er veel gemaaild en gebeld moet worden om alle vragenlijsten terug te ontvangen. De verwerking moest hierdoor met twee maanden uitgesteld worden.

En nog worden er twee vragenlijsten uit de kinderopvang gemist en zeven uit het basisonderwijs. Tijdig inleveren betekent dat de rapportage ook tijdig opgemaakt kan worden. De huidige inleverdiscipline kost veel extra inzet en tijd van de beleidsambtenaar en de samensteller van de rapportage. Rollen en taken en processen blijken uit de beantwoording nog niet duidelijk te zijn voor alle betrokkenen en in het onderwijs worden vragen gesteld over middelen voor VVE. Niet alle betrokkenen in het onderwijs hebben kennis over het VVE-traject tot 6 jaar. Naast de vragen met betrekking tot resultaten zijn er in de vragenlijst vragen meegenomen over Sociaal Medische Indicatie (SMI) en zorg-peuteropvang.

Om te bespreken

- *Met de partners zou gesproken moeten worden over de inleverdiscipline en de redenen van te laat aanleveren. Wellicht is digitaal uitvragen een mogelijkheid, maar vraagt om extra investering van de opsteller.*
- *Hoe kan aandacht gegeven worden aan het onderwijs om meer bekendheid te geven over VVE? Zoals bijvoorbeeld de bekendheid over de vastgestelde criteria. Hoe kunnen betrokkenen duidelijkheid krijgen over rollen, taken en processen van VVE in de gemeente? En op welke manier en door wie kan aandacht komen voor het onderwijs met betrekking tot inzet van VVE-middelen?*
- *De vragen m.b.t. zorg-peuteropvang en SMI zijn jaarlijks gesteld, maar de vraag is wat je hiermee wilt bereiken. Het gesprek zou moeten gaan over het nemen van een besluit om uitvraag SMI en zorg-peuteropvang te schrappen uit de vragenlijst of dat er een duidelijk doel te verbinden is aan deze vragen m.b.t. het VVE-traject.*

3. Opbrengsten VVE-monitor peildatum 1-1-2023

3.1 Algemene informatie monitoring

Alle VVE-partners (zie bijlage 1) zijn, conform afspraak, in deze monitoring bevraagd.

Er zijn 13 kinderopvangorganisaties in de gemeente aangeschreven en vanuit deze 13 organisaties hebben 29 locaties de vragenlijsten teruggestuurd. Twee organisaties hebben de vragenlijst niet teruggestuurd, maar zij bieden geen VVE en hebben ook geen subsidierelatie met de gemeente.

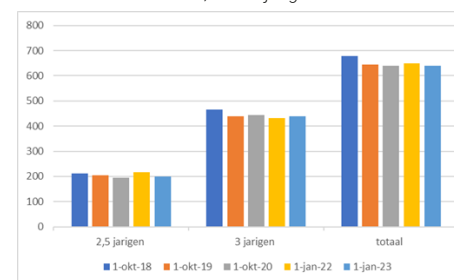
Van de 29 locaties gaven er 26 aan dat ze de raamovereenkomst met de gemeente hebben ondertekend en één locatie gaf aan hiermee onbekend te zijn. Dit betekent dat 26 locaties gebruik kunnen maken van de subsidieregeling VVE en peuteropvang.

De 32 basisscholen in de gemeente zijn via de managers en bestuurders van de scholen benaderd. 25 Basisscholen hebben de vragenlijst ingevuld. De jeugdgezondheidszorg (JGZ)-partner betreft één organisatie, namelijk de GGD IJsselland. Deze partner heeft ook de informatie aangeleverd over de VVE-kinderen. De gemeente Steenwijkerland vult ook de vragenlijst in en levert informatie aan over het daadwerkelijk aantal kinderen in de gemeente.

De vragenlijsten zijn in de tweede week van januari gemaaild naar de partners met als deadline voor indienen 10 februari. In totaal zijn er 20 vragenlijsten van de 53 op tijd terug ontvangen. Na een herinnering, een belronde, mail- en appcontact zijn uiteindelijk de laatste vragenlijsten op 3 april teruggestuurd, op negen na. Hierna kon de verwerking worden gestart. In de verwerking worden namen van personen, locaties en organisaties vanwege privacy en herkenbaarheid niet genoemd.

In dit hoofdstuk wordt eerst de kwantitatieve informatie weergegeven in de vorm van indicaties, (non-)bereik aanbod en resultaat (hoofdstuk 3.2). Daarna de kwalitatieve informatie, verkregen uit de open vragen die zijn gesteld. Het betreft hier vooral de successen en kansen voor verbetering die gesignaleerd worden door de partners (hoofdstuk 3.3). In bijlage 3 zijn alle successen en kansen zoals ze zijn aangeleverd door de partners uitgebreid opgenomen.

Grafiek 1: totaal aantal 2,5- en 3-jarigen Gemeente Steenwijkerland*

3.2 Kwantitatieve informatie

Indiceren

De gemeente Steenwijkerland telt op peildatum (1 januari 2023) 848 kinderen in de leeftijdscategorie 2 en 3 jaar, waarvan 640 2,5- en 3-jarigen. Grafiek 1 hierboven laat zien dat het aantal kinderen afneemt, maar dit gaat om kleine aantallen.

Aan de GGD/JGZ is gevraagd hoeveel geïndiceerde kinderen⁵ er zijn op peildatum in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar. Dit is een algemene uitvraag geweest die niet per wijk is gedaan. Het gaat om een totaal aantal van 85 VVE-indicaties⁶ bij kinderen in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar op peildatum 1 januari 2023 in de gemeente. In vergelijking met voorgaande jaren is het de laatste twee jaar stabiel.

4. In de monitor is een sprong gemaakt in peildatum van 1 oktober naar 1 januari.

5. GGD geeft een VVE indicatie aan een kind op basis van de indicatoren zoals verwoord in de vastgestelde doelgroepbepaling.

6. De doelgroepbepaling van VVE is voor peuters en kleuters met een risico op een onderwijsachterstand.

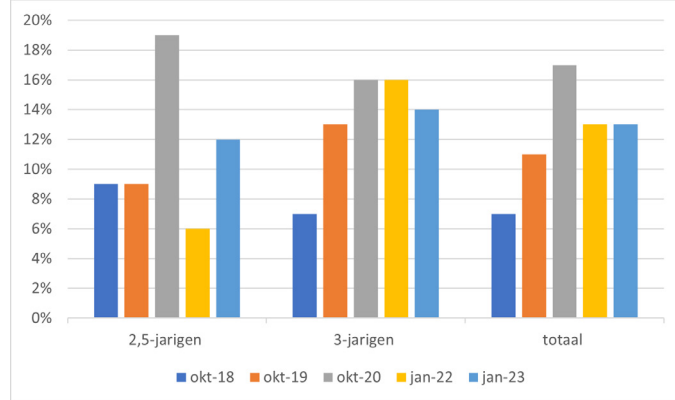
Tabel 1: aantal VVE-kinderen in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar in de gemeente op 1 januari 2023 (bron: GGD IJsselland)

	okt. 2018	okt. 2019	okt. 2020	jan. 2022	jan. 2023
2,5-jarigen	19	18	38	14	23
3-jarigen	31	55	69	71	62
Totaal	50	73	107	85	85

De GGD/JGZ is niet bevraagd over op basis van welke criteria de VVE-indicatie is afgegeven.

Het percentage VVE-kinderen ten opzichte van het daadwerkelijke aantal kinderen in de gemeente ligt op 13% (85 van de 640 kinderen in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar).

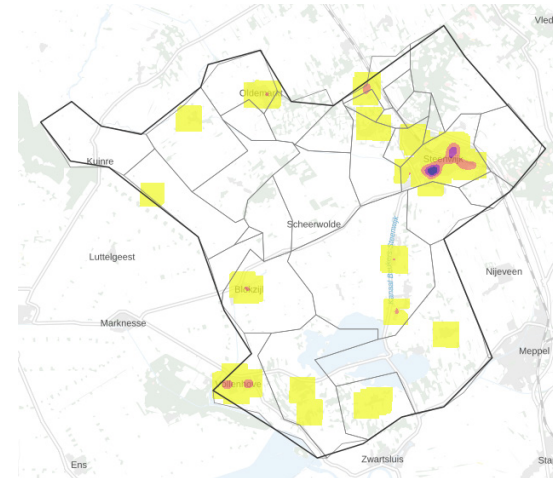
Grafiek 2: verloop VVE-indicaties 2018-2023

Grafiek 2 geeft het grillige beeld weer van het aantal VVE-indicaties in de afgelopen jaren. Na een flinke stijging in de eerste drie jaar lijkt het de laatste twee jaar weer stabiel te zijn.

Het kabinet hanteert voor de verdeling van het budget onderwijsachterstandbeleid een doelgroep van 15% van de kinderen die het hoogste risico op een onderwijsachterstand kennen.

Uit de gegevens op dashboard CBS⁷ blijkt dat het in 2021 voor de gemeente Steenwijkerland ging om 640 kinderen (2,5- en 3-jarigen), zijnde 12% (75) die binnen deze landelijke doelgroep vallen. Dit was in 2020 11% en in 2019 12%.

Plattegrond van de gemeente m.b.t. spreiding VVE-kinderen door CBS 2021⁷

7. <https://dashboards.cbs.nl/v1/onderwijsachterstanden/>

Bereik

Hoeveel VVE-kinderen er in totaal worden bereikt met aanbod voorschoolse educatie (VE) is uitgevraagd bij de GGD/JGZ en de kinderopvang.

We gaan uit van het daadwerkelijke bereik VVE-kinderen dat door de kinderopvang is aangeleverd. Dit omdat de administratie van de GGD/JGZ vaak wat later plaatsvindt dan het feit dat het kind daadwerkelijk van VE gebruik maakt. Het aantal daadwerkelijk bereik op de VE-voorzieningen is namelijk tachtig VVE-kinderen (85 geïndiceerde VVE-kinderen).

Tabel 2: aantal VVE-kinderen in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar in de gemeente die op 1 januari 2023 deelnemen aan voorschoolse educatie volgens de kinderopvang met VE-aanbod

	Bereik volgens gegevens van de kinderopvanglocaties met VE-aanbod				
	okt. 2018	okt. 2019	okt. 2020	jan. 2022	jan. 2023
2,5-jarigen		21	38	16	22
3-jarigen		37	68	60	58
Totaal	68	68	106	76	80

Het percentage bereik volgens de kinderopvang ten opzichte van de daadwerkelijk geïndiceerde VVE-kinderen is meer dan 94% (80 van de 85).

Het streefbereik op 1 oktober 2020 in de gemeente Steenwijkerland is gesteld op 85 VVE-kinderen. Dit op basis van de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022. Het bereik is dit jaar ten opzichte van vorig jaar met 4 VVE-kinderen toegenomen.

De verspreiding van VVE-kinderen over de gemeente is te zien in de tabel hieronder. Dit beeld lijkt heel veel op dat van vorig jaar. Ook nu zijn de grootste aantallen VVE-kinderen in Steenwijk en Vollenhove.

Tabel 3: cijfers, met betrekking tot de VVE-kinderen, in de leeftijd van 2,5 en 3 jaar ten opzichte van het daadwerkelijk aantal (VVE-)kinderen op 1 januari 2022 tot en met 2023

	Gemeente Steenwijkerland	Gemeente Steenwijkerland
	1-1-2022	1-1-2023
Aantal kinderen in de gemeente Steenwijkerland	649	640
Aantal VVE-kinderen, geïndiceerd door jeugdgezondheidszorg	85	85
Percentage geïndiceerde VVE-kinderen	13%	13%
Aantal VVE-kinderen die voorschoolse educatie ontvangen	76	80
Percentage bereik VVE-kinderen ten opzichte van het aantal geïndiceerde VVE-kinderen	89%	94%

Tabel 4: spreiding van bereik VVE-kinderen op de kinderopvang met VE-aanbod

Woonplaats kind	2,5- en 3- jarige VVE-kinderen
Blokzijl	4
Eesveen	1
Giethoorn	8
Kuinre	3
Nijensleek	0
Sint Jansklooster	2
Steenwijk	43
Steenwijkerwold	3
Tuk	0
Vollenhove	11
Wanneperveen	1
Willemsoord	4

Non-bereik voorschoolse educatie

Bij non-bereik voorschoolse educatie wordt ingezoomd op het aantal VVE-kinderen met een indicatie VVE gesteld door de GGD/JGZ. Het non-bereik betreft hier de kinderen met een indicatie die op de voorschoolse voorziening niet het aanbod voorschoolse educatie krijgen volgens wettelijke criteria (waaronder zestien uur en op een VVE-locatie). Dit non-bereik wordt door de GGD/JGZ bijgehouden omdat de GGD/JGZ zicht heeft op alle VVE-kinderen.

Voor 11 kinderen heeft de GGD/JGZ niet kunnen vaststellen of vastleggen of ze wel of geen gebruik maken van VE-aanbod. Verder geeft de GGD/JGZ aan dat er zeven 2,5- en 3-jarige VVE-kinderen zijn waarvan bij hen bekend is dat ze niet deelnemen aan voorschoolse educatie. De telling in bereik VVE-kinderen in de kinderopvang is 80 van de 85. Dit betekent 6% non bereik. Het landelijke percentage non-bereik is 11%. De redenen van geen deelname zijn: 1 keer kinderopvang, 1 keer geen belangstelling, 1 keer afstand en 4 keer anders. De belangrijkste reden lijkt anders, maar niet duidelijk is wat dat anders inhoudt.

Naast dit non-bereik is er nog één kind dat wel aanbod krijgt, maar niet het volledige aantal uur volgens de uitgangspunten van de wetgeving.

Niet meegenomen in bereik VVE-kinderen volgens de wettelijke criteria en daarmee dus non-bereik, zijn de kinderen op een locatie kinderopvang zonder VE-aanbod. Op deze locaties zijn drie geïndiceerde VVE-kinderen op peildatum 1 januari 2023.

Verzuim in de voorschoolse educatie

Het verzuim van voorschoolse educatie is uitgevraagd bij de kinderopvang met VE-aanbod. Het gaat hier om geïndiceerde kinderen die om welke reden dan ook, minder dan zestien uur afnemen en/of minder dan zestien uur in de week aanwezig zijn. Uit de beantwoording kan worden opgemaakt dat door negen locaties wordt aangegeven dat er geen verzuim is of een erg laag verzuim. Door de twaalf locaties waar wel sprake is van verzuim worden met name redenen aangegeven zoals veel verzuim onder anderstalige kinderen, verzuim door ziekte, ouders waarvoor zestien uur te veel is en dan komen de VVE-kinderen twaalf uur.

Doorstroom 4-jarige VVE-kinderen

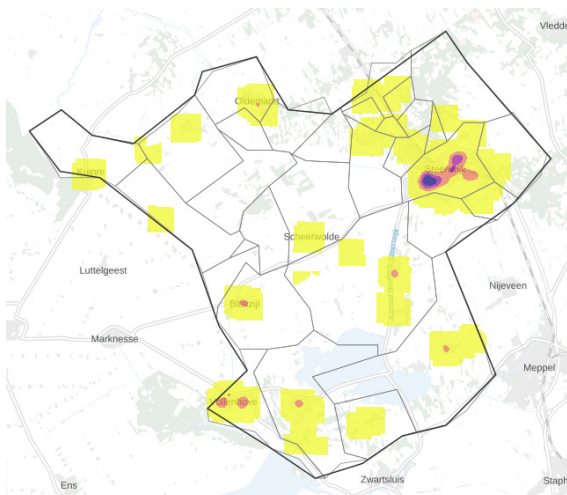
In het afgelopen jaar 2022 zijn er 59 VVE-kinderen die gebruik hebben gemaakt van VE-aanbod en zijn doorgestroomd naar het basisonderwijs omdat ze in de loop van 2022 vier jaar zijn geworden. Zes van deze kinderen hebben minder dan twaalf maanden VE-aanbod gevolgd.

Bereik VVE-kinderen in de vroegschoolse periode

Gevraagd is aan het onderwijs hoeveel kinderen er zijn voor de zomervakantie eind groep 2 (zomervakantie in kalenderjaar van monitoring, vroegschoolse periode). Hieruit blijkt dat het gaat om 261 kinderen. Dit cijfer is gebaseerd op de beantwoording van 23 van de 25 scholen. Twee scholen daarvan hebben de vraag niet beantwoord.

Er zijn in totaal 31 kinderen die voor de zomervakantie eind groep 2 een VVE-indicatie hebben. Uit de opmerkingen bij deze vraag blijkt dat er zes kinderen worden benoemd met een handelingsplan op taal en fonemisch bewustzijn. Zij zijn niet als VVE-kind meegenomen. Er blijken ook VVE-kinderen te zijn die geen voorschoolse opvang hebben bezocht. Hoeveel dit er zijn is niet benoemd. Daarnaast geeft een school aan dat de meeste kinderen van een kinderopvanglocatie komen die geen voorschoolse educatie aanbiedt.

Uit de gegevens op dashboard CBS⁸ blijkt dat voor de gemeente Steenwijkerland in 2021 een percentage van 12% behoort tot de VVE-doelgroep in de leeftijd van 4 tot 12 jaar. Het gaat om in totaal 440 VVE-kinderen. Het daadwerkelijke aantal VVE-kinderen eind groep 2 op 1 januari 2023 is 31. Dit is t.o.v. van het daadwerkelijke totaal aantal kinderen eind groep 2 eveneens 12%.

Plattegrond van de gemeente m.b.t. spreiding VVE-kinderen 4 tot 12 jaar, door CBS 2021⁸

Aanbod

Er zijn tien locaties die het VVE-programma Piramide gebruiken, voor tien locaties is het Uk & Puk, voor één Peuterplein en voor één Kiki. Piramide en Uk & Puk zijn door de NJI erkende VVE programma's. Drie locaties hebben deze vraag niet ingevuld. Waar het onderwijs mee werkt qua aanbod VVE-kinderen; methodes, programma's en dergelijke is niet uitgevraagd.

Doorgaande lijn en warme overdracht

De bedoeling van de inzet op VVE is dat het erom gaat dat kinderen in groep 3 van de basisschool mee kunnen zonder of met beperkte ondersteuning. VVE is een traject van minimaal drie jaar waarbij de eerste inzet begint in de kinderopvang en eindigt eind groep 2 in het basisonderwijs. Het aanbod aan VVE-kinderen in doorgaande lijn, eenduidige aanpak passend bij het kind in ontwikkeling, is daarbij van essentieel belang. Dat betekent dat het belangrijk is om een doorgaande lijn te organiseren waarbij de warme overdracht van essentieel belang is. Die warme overdracht kent een aantal kenmerken van een kwalitatieve overdracht van voor naar vroegschool en is onderdeel van het stroomschema VVE- traject. Een warme overdracht is namelijk een voorwaarde om het VVE-kind in groep 1 en 2 de juiste begeleiding te kunnen geven om zo verder toe te kunnen werken naar het eindresultaat; VVE-kinderen kunnen zonder of met een beperkte ondersteuning mee in groep 3. Daarom wordt in de monitor expliciet gevraagd naar de doorgaande lijn en warme overdracht.

Van de 59 VVE-kinderen die gebruik hebben gemaakt van VE-aanbod en zijn doorgestroomd naar het basisonderwijs omdat ze in de loop van 2022 vier jaar zijn geworden, hebben er in totaal 33 een warme overdracht gehad volgens de vastgestelde kenmerken in de gemeente. Daarnaast hebben 22 kinderen een overdracht gehad, anders dan deze vastgestelde kenmerken. Naar de redenen is niet gevraagd in de vragenlijst. En verder is dit voor vier VVE-kinderen niet ingevuld.

8. <https://www.nji.nl/voor-en-vroegschoolse-educatie-vve/vve-programmas>

Doorgaande lijn pedagogisch en didactisch

Door 21 van de 25 locaties kinderopvang met VE-aanbod wordt aangegeven dat er een pedagogische en didactische doorgaande lijn van voor- naar vroegschool is. Eén locatie geeft aan dit niet zeker te weten en bij drie is dit niet ingevuld. Verder geeft één locatie aan de terugkoppeling te missen. Hoe de pedagogische en didactische doorgaande lijn vorm krijgt is divers beantwoord. De beantwoording loopt uiteen tussen: bepaalde activiteiten sluiten aan, mee bezig om dit op de rit te krijgen, warme overdracht gesprek, kindvolgsysteem, overlegmomenten pedagogisch medewerker, leerkracht, coach.

Doorgaande lijn van benadering ouders

19 Van de 25 locaties kinderopvang met VE-aanbod geven aan dat er een doorgaande lijn van benadering ouders van voor- naar vroegschool is. Twee locaties geven aan dat daar geen sprake van is en vier locaties beantwoorden de vraag niet. Over de manier waarop de doorgaande lijn van benadering ouders vorm krijgt, zijn opmerkingen door de respondenten gemaakt, zoals gezamenlijke activiteiten met school en hierbij de ouders betrekken, eindgesprek, warme overdacht, binnen het VVE-programma, gesprekken met ouders en professionals.

Tabel 5: VVE-kinderen eind voorschoolse periode, start groep 1

Hoeveel VVE-kinderen met een VVE-indicatie die in het kalenderjaar 2022 4 jaar zijn geworden...	1-jan-22	1-jan-23
... hebben meer nodig gehad dan de (basis)educatie VE?	18	13
... kunnen zonder extra hulp mee in groep 1?	13	26
... kunnen mee in groep 1 met extra ondersteuning in de groep (ontwikkelingsperspectief)?	15	18
... stromen niet door naar groep 1 maar naar een andere vorm van onderwijs (SO of SBO)?	3	4
... stromen niet door naar groep 1 maar gaan een jaar of aantal maanden extra peuten?	2	2

Resultaat opbrengsten VVE

Opbrengsten voorschoolse educatie in beeld

Hoeveel VVE-kinderen met een VVE-indicatie die in het kalenderjaar 2022 4 jaar zijn geworden, hebben meer nodig gehad dan de (basis)educatie VE? Dit zijn in totaal dertien VVE-kinderen. Deze 13 VVE-kinderen hebben gebruik gemaakt van bijvoorbeeld een aantal keren logopedie, één keer Taaltrein, één onderzoek Pento.

Er zijn 26 VVE-kinderen met een VVE-indicatie die in het kalenderjaar 2022 4 jaar zijn geworden en zonder extra hulp mee kunnen in groep 1. Dit op een totaal van 59 die de overstap hebben gemaakt (zie paragraaf 3.2.2). Dit is een percentage van 44%. Er zijn verder, zo blijkt uit tabel 5, twee VVE-kinderen die extra peuten en vier VVE-kinderen die zijn doorgestroomd naar een andere vorm dan regulier onderwijs.

Opbrengsten vroegschoolse educatie in beeld

In totaal zijn er 21 VVE-kinderen die in groep 3 mee kunnen zonder extra hulp. Er zijn 21 VVE-kinderen, 68% (van de 31 in totaal), die het VVE-traject voor de zomervakantie in 2022 eind groep 2 hebben afgesloten en zonder of met beperkte ondersteuning een start kunnen maken in groep 3. Opmerkingen van de respondenten hierbij zijn dat begeleiding die er was in groep 2 ook in groep 3 nodig bleek te zijn.

Er zijn dertien VVE-kinderen die het VVE-traject voor de zomervakantie eind groep 2 hebben afgesloten en mee kunnen in groep 3, maar met extra ondersteuning in de groep (ontwikkelingsperspectief). Dit betreft zoals aangegeven o.a. een arrangement en OPP, ondersteuning NT2, en ondersteuning vanuit Kentalis. Twee VVE-kinderen die het VVE-traject voor de zomervakantie eind groep 2 hebben afgesloten, stromen niet door naar groep 3, maar naar een andere vorm van onderwijs (SO of SBO). Zes VVE-kinderen die het VVE-traject voor de zomervakantie eind groep 2 hebben afgesloten, stromen niet door naar groep 3, maar gaan een jaar langer kleuteren.

Opmerkingen die hierbij zijn gegeven zijn o.a. een kind die geen voorschoolse opvang met VVE-traject heeft bezocht zal een jaar extra kleuteren, voor drie kinderen is het waarschijnlijk. Onderstaande tabel 6 geeft de stand van zaken weer in einde groep 2, vlak voor de zomervakantie van 2022.

Tabel 6: stand van zaken VVE-kinderen eind groep 2 2022 en 2023

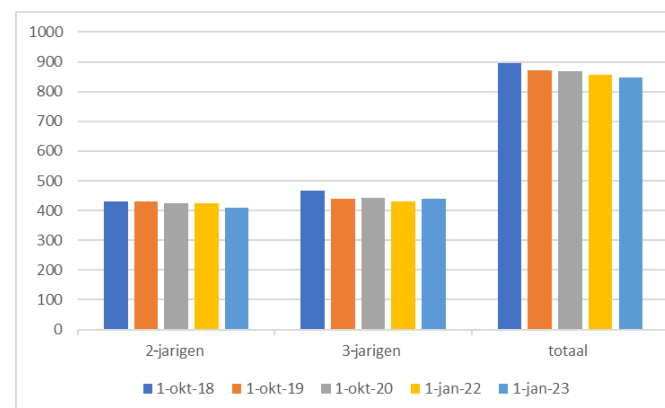
	1-jan-22	1-jan-23
aantal kinderen totaal	322	261
aantal kinderen met VVE-indicatie	24	31
% kinderen met VVE-indicatie	7%	12%
aantal VVE-kinderen naar groep 3 zonder hulp	11	21
aantal VVE-kinderen naar groep 3 met hulp	6	13
aantal VVE-kinderen naar ander vorm onderwijs	1	2
aantal VVE-kinderen jaar langer in groep 2	2	6
% kinderen einde VVE-indicatie naar groep 3 zonder hulp	46%	68%

3.3 Kinderen van 2 en 3 jaar op de voorschoolse voorzieningen

Aantallen

De gemeente Steenwijkerland telt op 1 januari 2022 856 2-en 3-jarigen. De categorieën 2- en 3-jarigen worden gebruikt in analyses op beschikbare peuteropvang en bereik.

Grafiek 3: aantal kinderen in de leeftijd van 2 en 3 jaar in de gemeente, bron GBA gemeente

Tabel 7: bereik 2- en 3-jarigen in de gemeente

	okt. 2018	okt. 2019	okt. 2020	jan. 2022	jan. 2023
2,5-jarigen	252	348	329	269	269
3-jarigen	355	373	376	351	344
Totaal	607	721	705	620	613
Percentage ten opzichte van het totaal aantal kinderen in de gemeente	68%	83%	81%	72%	72%

Tabel 8: spreiding bereik 2- en 3-jarigen in de kinderopvang in de gemeente Steenwijkerland

Woonplaats kind	2- en 3- jarige VVE-kinderen
Blokszijl	29
Eesveen	10
Giethoorn	32
Kuinre	16
Nijensleek	10
Sint Jansklooster	25
Steenwijk	154
Steenwijkerwold	41
Tuk	55
Vollenhove	80
Wanneperveen	20
Willemsoord	19

Bereik voorschoolse voorzieningen

Uit het rapport 'Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2021 SZW / VNG, 24-02-022' door Buitenhk⁹ blijkt dat op basis van de JGZ inventarisatie in 2021 10,8% van de kinderen geen gebruik maakt van een voorschoolse voorziening. In de gemeente Steenwijkerland is het 28% op peildatum 1 januari 2023. De spreiding in bereik van 2- en 3-jarige kinderen in de gemeente ziet er als volgt uit.

Bereik verhogen

De gemeente heeft een aantal maatregelen genomen om het bereik van kinderen in de kinderopvang te vergroten. De gemeente heeft in 2019 een aantal extra maatregelen ingezet om het bereik richting 100% te bewerkstelligen. Dit houdt in: een groei van 72 naar 100%. Deze maatregelen zijn ook in het afgelopen jaar uitgevoerd. Het gaat om onder andere peuterboekjes en doorverwijzing naar kinderopvang door Sociaal Werk en extra aandacht voor peuteropvang tijdens consultatiebureau. Er zijn geen andere maatregelen bij gekomen.

Kinderen die in 2022 zijn gestopt met peuteropvang

In het kalenderjaar 2022 zijn er in totaal 33 kinderen gestopt met peuteropvang. Stoppen betekent in sommige gevallen ook dat ze naar een andere peuteropvang gaan. De redenen zijn verhuizing en anders en een enkele keer speciale opvang. Wachtlijst als redenen wordt niet vermeld. Er zijn geen aantallen ingevuld. Er wordt wel een aantal keren een reden aangegeven en bij de verklaring wat dat anders is, namelijk andere peuteropvang, privé- omstandigheden, keuze andere basisschool waardoor ook andere keuze van kinderopvang, financieel en terug naar Oekraïne.

3.4 Zorg-peuteropvang en SMI-indicatie

De gemeente kent extra ondersteuning voor zorgkinderen. Daarmee wordt bedoeld: "kinderen die op een kinderopvangplek zitten, doordat de houder een hogere uurprijs mag declareren bij de gemeente".

In totaal maken vijf kinderen gebruik van zorg-peuteropvang (drie keer 2-jarigen en twee keer 3-jarigen) volgens de kinderopvanglocaties. Volgens de gemeente zijn het drie kinderen. Verder zijn er 72 kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar in de gemeente met een SMI-indicatie.

9. Monitor bereik van voorschoolse voorzieningen in NL 2019, Buitenhk november 2019

3.5 Kwalitatieve informatie

Naast kwantitatieve vragen zijn ook kwalitatieve vragen gesteld. Deze zijn gesteld in de vorm van open vragen als: wat gaat goed, wat kan beter. De reden achter deze vraagstelling is dat er diepgaande informatie over motivaties, gedachten en verwachtingen van mensen worden opgehaald. Het gaat hier dus om woorden en niet om cijfers. De reacties zijn geanalyseerd en gerubriceerd in een aantal thema's die hieronder worden weergegeven. In bijlage 3 de complete uiteenzetting van beide rubrieken en per netwerkpartner.

Successen

1. Rollen, taken en proces

Onderwijs benoemt hierin geen successen. De successen gaan over de andere thema's. Een locatie geeft aan dat door het loslaten van VVE-locatie worden er veel minder druk is en veel meer ruimte is gekomen voor persoonlijke ontwikkeling. En een ander geeft aan dat het een groot succes is dat kinderen zestien uur komen.

2. Verbinding en doorgaande lijn voor- en vroegschool

De warme overdracht wordt vijf keer genoemd door het onderwijs in deze open vragen. De successen liggen op het gebied van aansluiten bij extra zorg die nodig is, er wordt nog hard gewerkt aan de samenwerking omdat er nu een kc-vorming is. Extra ondersteuning in de voorschoolse ondersteuning is nodig.

De kinderopvang geeft aan dat de lijntjes kort zijn met het onderwijs en het consultatiebureau en kinderen doorgroeien naar de volgende groep binnen een kindcentrum.

3. Inhoud: aanbod, onderwijsbehoefte, educatie, planmatig werken

Dit thema wordt door het onderwijs benoemd vanuit inzet Sociaal Werk De Kop en Bureau Meesterschap als externe expertise. Vanuit het onderwijs zelf wordt genoemd voorschotbenadering, leesbegeleiding d.m.v. vrijwilligers, maar ook bewustwording van medewerkers op het gebied van (zwakke) taalontwikkeling.

Verder wordt als succes benoemd de vroegtijdige signalering, die er bijvoorbeeld toe leidt dat een kind al vrij snel in groep 1 met andere extra ondersteuning verder kon en nu met een OPP naar groep 3 kan. Ook zijn de extra KIK-gesprekken m.b.t. de ontwikkeling van VVE-kinderen in groep 1 en 2 met ouders, JGZ, leerkracht en lb-er een succes.

Vanuit de kinderopvang wordt zestien keer genoemd dat het VVE-kind veel leert, veel vooruitgaat zowel sociaal emotioneel, als ook in taalontwikkeling. Dit door onder andere zestien uur VE-aanbod, vaker naar de opvang komen. De PM'er is de veilige basis voor het kind, het kind voelt zich veilig zonder ouders. Ook wordt gezegd dat PM'ers bevlogen zijn en trots op de ontwikkeling die het kind doormaakt. Het implementeren van het kindvolgsysteem en werken met kinderen in kleine groepjes dragen hieraan bij. Verder is er goed contact met externen zoals, zoals jeugdverpleegkundige, logopedie en is er inzicht in mogelijkheden die voor kinderen beschikbaar zijn.

4. Aantal, bereik

Dit thema wordt niet benoemd vanuit een succes door het onderwijs en de kinderopvang.

5. Ouders (betrokkenheid van / met)

Dit thema is alleen benoemd door de kinderopvang. Ook wordt wel zes keer benoemd dat de samenwerking met de ouders belangrijk en goed is. Thuis intensief bezig zijn met taal, ouders die extra ondersteuning als positief zien, goed contact, bereidheid om hun kind vier dagdelen te brengen.

Mogelijkheden

1. Rollen, taken en proces

Onderwijs geeft aan extra middelen nodig te hebben voor extra ondersteuning. Dit wordt ongeveer een drietal keren genoemd en men wil graag zicht op de financiële middelen voor inzet op VVE. Niet duidelijk wordt echter welke middelen dit zijn en van wie deze zijn. En communicatie / kennis over VVE en het traject omdat dit nog maar net bekend is dat VVE doorloopt tot 6 jaar.

Het is belangrijk om beleidsmatig na te denken over de personele schaarste die betrekking heeft op het VVE- traject. De mogelijkheid om monitoring te digitaliseren en er is behoefte aan informatiedeling tijdens een overleg op locatie. De rapportage geeft een mooi inzicht. Een kennismaking op een overleg van de basisschool over uitleg VVE is wenselijk.

Vanuit de kinderopvang wordt benoemd dat VVE soms wordt gezien als een stempel. Verder dat vakantieweken beter benut kunnen worden en er een eenduidige richtlijn wenselijk is vanuit de gemeente om VVE in te zetten. Verder wordt benoemd dat 16 uur te veel is voor ouders en daarmee zorg op maat geboden zou moeten worden. En dat nu duidelijk is hoe het bij zorg-peuteropvang werkt.

Eenzijds wordt duidelijk in de vragenlijsten dat de aanwezigheid van de jeugdverpleegkundige op locatie van toegevoegde waarde is. Op het consult van ouders bij de JGZ, zou de JGZ de ouders kunnen attenderen op bijvoorbeeld het belang van samen spelen van kinderen. Anderzijds wordt aangegeven dat een beter contact met de JGZ nodig is, dat zij beter zicht hebben op de thuissituatie.

2. Verbinding en doorgaande lijn voor- en vroegschool

Onderwijs geeft aan dat het een kans is om meer inzicht in VVE-kinderen te krijgen. Aandacht voor doorgaande lijn naar groep 1 en meer schriftelijk vastleggen in de overdracht over de begeleiding van VVE-kinderen. Een enkele keer wordt aangegeven dat de overdracht een update nodig heeft, zodat ouders bij de aanmelding echt weten of hun kind een VVE-indicatie heeft gehad.

Wenselijk bij een kinderopvang is dat er nog meer samenwerking is met onderwijs. Meer werken in kleine groepjes, vorm van klasse assistent bijvoorbeeld en meer 1-op-1 begeleiding. Anderstaligen een goede basis geven zonder dat daarvoor VVE de oplossing is. Nog beter zicht op de ontwikkeling van het kind. Meer kennis voor pedagogisch medewerkers in de opleiding over VVE.

3. Inhoud: aanbod, onderwijsbehoefte, educatie, planmatig werken

Onderwijs geeft aan dat meer handen nodig zijn in de klas voor begeleiden van VVE-kinderen en extra aanbod en personeel kunnen inzetten voor deze doelgroep (anderstalig).

4. Aantal, bereik

Geen opmerkingen

5. Ouders (betrokkenheid van / met)

De kinderopvang geeft dit thema vier keer aandacht in de beantwoording. De antwoorden zijn gericht op betere begeleiding in communicatie met anderstalige ouders en begeleiders. Maar ook meer materialen voor het kind om thuis met de ouder te gebruiken.

Overige kwalitatieve informatie

Door de gemeente is aangegeven dat de resultaatafspraken vastgesteld zijn in het LEA. Het LEA is geïnformeerd in juni 2022. De resultaatafspraken zijn vastgesteld in het Voorschools Overleg (soort LEA) in april 2022. Aandachtspunt blijft de scholen (vroegschoolse periode) erbij betrekken. Hiertoe zijn vertegenwoordigers van het onderwijs uit de vroegschoolse periode (groep 1 en 2) weer expliciet uitgenodigd en aangemoedigd om (weer) aan te schuiven bij het voorschools overleg.

Bijlage 1: VVE-partners

**GGD / JGZ
Gemeente**

GGD IJsselland
Beleidsambtenaar onderwijs

Onderwijs

via algemene secretariaat van de volgende bestuurders
Catent
Stichting Op Kop
Florion
Aves
Accrete

Kinderopvang

27 kinderopvanglocaties in Steenwijkerland bieden VVE aan. Er zijn 8 kinderopvanglocaties waar geen VVE wordt aangeboden.

Bijlage 2: Lijst met afkortingen

CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
IB'er	Intern begeleider (basisschool)
JVK	Jeugdverpleegkundige
PM'ers	Pedagogisch medewerkers
PSZ	Kinderenpeelzaal(en)
POV	Peuteropvang
SMI	Sociaal Medische Indicatie
VE	Voorschoolse Educatie
VVE	Voor- en Voerschoolse Educatie

Bijlage 3: Kwalitatieve informatie

Onderwijs Steenwijkerland

Naast kwantitatieve vragen zijn ook kwalitatieve vragen gesteld. Deze zijn gesteld in de vorm van open vragen als: wat gaat goed, wat kan beter. De reden achter deze vraagstelling is dat er diepgaande informatie over motivaties, gedachten en verwachtingen van mensen worden opgehaald. Het gaat hier dus om woorden en niet om cijfers. In deze bijlage de complete uiteenzetting van beide rubrieken en per netwerkpartner. Niet genummerd om zo geen rangorde te suggereren maar een willekeurige ordening van aangeleverde informatie.

Successen

- Inzet Sociaal Werk De Kop d.m.v. T(a)alent.
- Warme overdracht PSZ.
- Door de overdracht met hierin een VVE-indicatie zijn we als school al bij binnenkomst en na intake alert en proberen we de extra zorg zoveel mogelijk in de groep aan te bieden.
- Minimaal 2 x per jaar Kik-gesprekken met ouders, jeugdverpleegkundigen, leerkracht en IB-er m.b.t. de ontwikkeling van VVE-leerlingen in groep 1 en 2 (dus 2 extra gesprekken per schooljaar).
- Warme overdracht voor alle VVE-leerlingen van voorschool (PSZ of kinderopvang) naar basisschool.
- Door vroegtijdig extra te werken met taalactiviteiten en voorschotbenadering toe te passen, ontwikkelen de kinderen zich beter en voelen ze zich competent.
- Inzet van leesbegeleiding d.m.v. vrijwilligers (oma's), lezen prentenboeken.
- Goede samenwerking met de kinderen/kinderopvang door KC vorming, er wordt hard gewerkt aan de doorgaande lijn.
- Bewustwording van medewerkers op gebied van (zwakke) taalontwikkeling, samen een plan maken met de onderbouw.
- Inhuur van expertise Bureau Meesterschap, taalontwikkeling jonge kind, vanuit visie.
- Vroegtijdige signalering.
- Extra voorschoolse ondersteuning heeft de overgang van opvang naar onderwijs beter gemaakt.
- De vroegsignalering heeft er toe geleid dat de ene leerling al vrij snel in groep 1 zonder extra ondersteuning verder kon en de andere nu met een OPP naar groep 3 kan.

Kansen

- Geld ook binnen de scholen krijgen voor VVE-kinderen om zodoende de extra hulp te blijven inzetten.
- Meer inzicht in welke kinderen VVE hebben doorlopen.
- Budget vanuit gemeente voor extra ondersteuning bij deze leerlingen?
- Meer handen in de klas voor het begeleiden van VVE-kinderen in de basisschool.
- Doorgaande lijn van de kinderen naar groep 1. We zijn hierover in overleg.
- In de overdracht tussen de begeleiding peuters / kleuters meer schriftelijk vastleggen aan welke doelen is gewerkt t.a.v. VVE en hoe school hiermee verder kan.
- Communicatie over mogelijkheden binnen de school. Het is mij sinds vorig schooljaar pas duidelijk dat VVE doorloopt tot 6 jaar.
- Kinderen op tijd in beeld hebben? Passend onderwijs bieden?
- Extra aanbod en personeel kunnen inzetten voor deze doelgroep (anderstaligen).
- VVE-verklaring langer laten doorlopen met de financiële middelen daarbij (niet alleen voorschool maar ook op de basisschool).
- We zijn geen VVE-locatie meer. Een van de PM-ers had niet het vereiste niveau. Ze was wel bevoegd. In tijden van personele krapte is het wijs om dit beleid nog een keer tegen het voetlicht te houden.

Opmerkingen

- Gezien de vragenlijst lijkt het alsof de VVE- indicatie doorloopt in groep 1 en 2. Wij geven daar zelf invulling aan d.m.v. voorschotbenadering. Ik weet niet of er nog meer ondersteuning mogelijk is. Als dat zo is zou ik er graag gebruik van maken.
- De vraag successen en kansen vinden we onduidelijk. Wat wordt er precies bedoeld?
- Onze IB-er, heeft contact gehad over VVE in Scheerwolde. We hebben vragen over hoe VVE hier geregeld is.
- Graag een keer kennismaken en aanschuiven tijdens een overleg hier op de locatie.
- De rapportage geeft mij mooie inzichten.
- De overdracht van PSZ of KDV is niet altijd up to date als het gaat om het aangeven of er al dan niet VVE ingezet is en ouders kunnen het bij het inschrijven in groep 1 niet altijd aangeven. Als school hebben we weinig zicht op hoe het VVE-geld wordt ingezet? Hoe de geldstroom loopt?

Bijlage 3: Kwalitatieve informatie

Kinderopvang Steenwijkerland

Successen

- Veel vooruitgang bij kinderen door het aanbod van de VVE-methode Piramide, op alle ontwikkelingsgebieden.
- De PM'er blijft een veilige basis voor de kinderen, ook wanneer de kinderen naar school gaan en op de BSO komen. Ze blijven met elkaar in verbinding omdat het in hetzelfde gebouw is.
- Door de extra dagdelen zijn de ontwikkelingsachterstanden verminderd.
- Door het delen van het aanbod van de opvang zijn ouders thuis hier ook intensiever mee bezig. Bijvoorbeeld "Puk" gaat bij de kinderen thuis logeren, ouders maken foto's en schrijven verhaaltjes hierover en delen dit met de opvang. Ook de anderstalige ouders doen hier goed in mee. Ouders helpen elkaar hierin.
- Ontwikkelingsachterstand ingelopen door VVE-aanbod.
- Het kind heeft geleerd om af en toe zonder ouders te zijn en zich toch veilig te voelen.
- Ontwikkeling van de kinderen is vooruit gegaan, zowel sociaal emotioneel als taal.
- Door onze methode met Kiki en wat extra aandacht is onze doelgroeppeuter mooi op niveau.
- Goed contact met jeugdverpleegkundige / logopedie.
- Kinderen met taalachterstand hebben er baat bij als ze vaker bij ons komen.
- De lijntjes zijn korter met het basisonderwijs en consultatiebureau.
- Kinderen met taalachterstand hebben er baat bij als ze vaker bij ons komen, zodat ze zich goed kunnen verwoorden / uiten voordat ze naar de basisschool gaan.
- Kinderen met taalachterstand hebben er baat bij als ze vaker bij ons komen waar Nederlands de voertaal is, zo verwerven ze dit eerder.
- Ouders ervaren de extra ondersteuning als zeer positief.
- Extra opvang door VVE heeft er mogelijk voor gezorgd dat er groei was te zien bij de peuter.
- Door loslaten van de doelstelling om VVE-locatie te worden, is er weer veel ruimte gekomen voor persoonlijke ontwikkeling van groepsleidsters, voor het kunnen sturen op de behoefte van de (individuele) kinderen zonder telkens bezig te zijn met wetten, regeltjes en inspectie en is er veel meer werkplezier / minder werkdruk. Dit komt de gehele groep / locatie ten goede.
- Voor ons goed inzicht in mogelijkheden die voor kinderen beschikbaar zijn.
- Goed contact met ouders, waardoor het gesprek makkelijker is.
- De bereidheid van ouders naar 4 dagdelen wordt iets groter. De meeste ouders starten met 1 extra dagdeel, maar zijn later toch bereid voor het 4e dagdeel.
- Binnen ons kindcentrum maken wij steeds meer / vaker gebruik van elkaars expertise. Korte lijnen en meer samen overleggen / voorbereiden.
- Implementeren van kindvolgsysteem in november 2022.
- De betrokkenheid en het warme contact tussen ouders en opvang.
- Opstart doorgaande lijn in de peuter- / kleutergroep. Dagelijks samenspelen met de kleuters.

- Veel speelplezier en de doorgaande lijn in de peuter- / kleutergroep. Thema's en samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en leerkrachten kleutergroep.
- Onze peuteropvang is laagdrempelig en voor iedere peuter bereikbaar.
- Het is erg mooi om betrokken te mogen zijn bij deze jonge kinderen en ze spelenderwijs voorschoolse activiteiten aan te bieden en ze zo op weg te helpen richting het basisonderwijs. Dat je een belangrijk onderdeel bent van dat eerste stukje van hun leven. Mooi dat ouders dat vertrouwen hebben. En het allermooiste is dat je merkt als een kind zich veilig voelt en heerlijk kan gaan ontdekken op de groep!
- Het mooie van een kindcentrum is dat het allemaal onder 1 dak is. Ze verlaten de peutergroep, maar nemen geen afscheid van de school. We blijven elkaar zien, want het is in hetzelfde gebouw, ze groeien door naar de volgende groep!
- Veel ontwikkeling op het gebied van taal.
- Zien veel groei.
- De kinderen met een VVE-indicatie hebben door de extra ondersteuning een goede ontwikkeling doorgemaakt qua spraak- en taalontwikkeling.
- Door de extra ondersteuning groeit ook het welbevinden en zelfvertrouwen van de kinderen.
- Het is echt een succes dat ze 16 uur kunnen komen als dit wenselijk is vanuit de thuissituatie. Je geeft in die 16 uur echt een voorbeeld mee aan de kinderen. Bijvoorbeeld het eten: thuis echt een uitdaging maar hier bij ons leren ze hoe het moet en hoe het kan en is het geen enkel punt. Ouderbetrokkenheid erbij is zo waardevol.
- Extra tijd en ruimte voor deze kinderen om ook in kleine groepjes te kunnen werken. Erg waardevol om deze kinderen een extra gevulde rugzak te mogen geven.

Kansen

- Meer interprofessioneel samenwerken. Duidelijkheid krijgen wie wat doet.
- Met sommige anderstalige ouders blijft het nog lastig om te communiceren. Onderzoeken hoe dit te kunnen verbeteren, bijvoorbeeld met een app.
- Beter begeleiding in communicatie met anderstalige ouders.
- Beter begeleiding voor buitenlandse gezinnen, zodat ze het belang van de opvang inzien. En antwoorden kunnen krijgen op hun vragen.
- Meer de gelegenheid nemen om in kleine groepjes te werken.
- Jammer dat soms ouders de VVE aan zien als stempel. Als je aangeeft dat het kind een indicatie kan krijgen. Terwijl het zo goed kan helpen als voorbereiding op het basisonderwijs.
- Extra verrijkingsmateriaal aanbieden zowel taalkundig als cognitief, zodat ze meer uitgedaagd worden cognitief (mocht het kind hieraan toe zijn) en daarbij de taal meer kunnen verwerven.
- Materialen die men thuis kan gebruiken om samen met het kind te oefenen/spelen/ontdekken, tweetalig aanbieden zodat ouders/verzorgers het ook begrijpen.
- Met grote groepen VVE-kinderen zou het wenselijk zijn dat er meer ondersteuning vanuit de gemeente zou komen, evt. in de vorm van een klasse assistent zodat er meer 1-op-1 begeleiding geboden kan worden.
- Anderstalige kinderen een goede basis te geven, zonder te denken dat VVE de oplossing is. Dat is het nooit, slechts een middel. Pedagogische basis is belangrijk voor iedereen in kinderopvang én onderwijs.
- We ervaren dat jeugdverpleegkundigen niet altijd op de hoogte zijn van de situatie binnen gezinnen. Het lijkt alsof het contact tussen zorg die vanuit de gemeente loopt en de 't-shape professional' die de jeugdverpleegkundige is, niet altijd aanwezig is.

- Dat de jeugdverpleegkundige na de coronaperiode weer op locatie komt is heel fijn en voelt weer als vanouds. Er zijn bij ons op de groep een aantal kinderen geboren vlak voor of tijdens de lockdown. Daaraan merk je dat ze op sociaal emotioneel vlak onder het gemiddelde scoren. Ze zijn veel alleen aan het spelen en komen moeilijker in contact met andere kinderen. Zorgwekkend, maar we zijn er alert op! De jeugdverpleegkundigen op het consultatiebureau zouden extra kunnen attenderen op het belang van samenspelen (misschien gebeurt dat al?).
- Nog meer met de VVE in kleine groepjes gaan werken.
- Beter contact met jeugdverpleegkundige.
- Beter zicht op de ontwikkeling door nieuw kindvolgsysteem.
- Vakantieweken kunnen beter benut worden. Kinderen met een VE-indicatie komen 40 weken en missen hierdoor taalaanbod en een leerrijke omgeving in ons kindcentrum.
- Als we meer scholing hadden gehad over VVE in onze opleiding zouden we het aan kunnen bieden.
- En dan zie ik een kans in nog meer samenwerking tussen peuteropvang en groep 1. Is een kind eerder toe aan proeven van groep 1 of heeft juist een kind uit groep 1 behoefte aan meer spel en kan dan meespelen met de kinderen. Meer samenwerking daarin, meer kijken naar het jonge kind.
- Eenduidige richtlijn vanuit gemeente om VVE in te zetten.
- Door de extra ondersteuning verloopt de overgang van opvang naar onderwijs beter.
- Veel ouders vinden 16 uur te veel. Zorg op maat zou beter zijn. Dat je echt kijkt naar het individuele kind en zijn/haar ouders. En soms kan het ook beter zijn om een peuter 5 ochtenden te laten komen maar dan is 16 uur te weinig.
- Lange tijd onduidelijk hoe de zorgpeuter werkte. Inmiddels is dit nu duidelijk.
- Per 1 februari 2023 bieden wij geen VE meer aan.
- Zou dit formulier gemaakt kunnen worden in een invuljabloon (zijn tegenwoordig makkelijk te verkrijgen).

Bijlage 4: Praatplaat

De praatplaat maakt in één opslag de resultaten van de monitor inzichtelijk.
En heeft als doel om met elkaar het gesprek te blijven voeren.

VVE-MONITOR GEMEENTE STEENWIJKERLAND, PEILDATUM 1 JANUARI 2023

afgenomen door Marion Kogelman
De jaarlijkse monitor draagt bij aan het realiseren van de gemeentelijke taken rond VVE volgens de Wet op Primair Onderwijs (WPO) 165,166, 167. VVE is een onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

VOOR- EN VROEGSCHOOSE EDUCATIE

Voorschoolse educatie (VE) is gericht op kinderen tussen 2,5 en 4 jaar oud met (risico op) onderwijsachterstand en wordt verzorgd op de kinderopvang. Voorschoolse educatie is voor het bevorderen van onderwijskansen van doelgroepkinderen in groep 1 en 2 van de basisschool. Dit is een basistaak van het primair onderwijs. Het percentage van 13% VVE-kinderen met indicatie, lijkt in de lijn van de landelijke cijfers van het CBS (12%).

